

IV.053.20.2019.MA

W odpowiedzi na petycję wielokrotną wskazującą na nieprawidłowości związane z działalnością TKOPD w Poznaniu, uprzejmie informuję, iż 24 października 2019 r. do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła odpowiedź z Zarządu Krajowego KOPD. W odpowiedzi załączonej przez Przewodniczącą Zarządu Krajowego KOPD - Przewodniczącą Zarządu TKOPD w Poznaniu odniosła się do wszystkich uwag zgłoszonych w niniejszej petycji wielokrotnej (kopia pisma w zał.).

Pragnę wyjaśnić, iż Rzecznik Praw Obywatelskich w chwili obecnej nie znajduje podstaw do podejmowania działań w przedstawionym w petycji zakresie. Podkreślenia wymaga, że Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu jest organizacją pozarządową działającą w formie prawnej stowarzyszenia. Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest zaś organem kompetentnym do nadzorowania organizacji pozarządowych.

W świetle art. 80 Konstytucji RP każdy ma prawo wystąpienia, na zasadach ogólnych w ustawie do Rzecznika Praw Obywatelskich z wnioskiem o pomoc w ochronie swoich wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej. Wniosek powinien dotyczyć ochrony wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej. Zakresem wniosku mogą być objęte zatem te naruszenia, których źródłem jest działanie bądź zaniechanie (bezczynność) organu władzy publicznej. Przez pojęcie „organu władzy publicznej” rozumieć należy organy państwa, organy samorządu terytorialnego, a także podmioty, które choć nie są organami państwa ani organami samorządu terytorialnego, to wykonują określone zadania publiczne, niezależnie od formy zlecenia (powierzenia) im tych zadań, niezależnie od formy organizacyjnej, jaką ten podmiot posiada.

Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest tym samym organem władnym do ustosunkowywania się do zgłaszanych zastrzeżeń związanych z funkcjonowaniem KOPD w Poznaniu. W sprawach indywidualnych, wszelkie uwagi w tym zakresie należy zgłaszać bezpośrednio do Zarządu Krajowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka.

Załącznik 1

Z poważaniem
Kamilla Dołowska
Dyrektor Zespołu
/-podpisano elektronicznie/

Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu

WPŁYNIEŁO
dnia 14.10.2019
str. 1/16

Poznań, 3 października 2019 roku

**Pani Mirosława Kątna
Przewodnicząca Zarządu Krajowego
Komitetu Ochrony Praw Dziecka**

ul. Oleandrów 6
00-629 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dn. 5 września w sprawie przesłanych do Rzecznika Praw Obywatelskich uwag i skarg dotyczących funkcjonowania stowarzyszenia, Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu przesyła swoje stanowisko:

Zanim przejdziemy do odniesienia się do pytań zawartych w petycji, przekazujemy poniżej kilka uwag ogólnych dotyczących funkcjonowania stowarzyszenia, w kontekście zarzutów sformułowanych w piśmie pośrednio lub komentarzy zamieszczonych w jego wstępie:

I.

Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu jest organizacją pozarządową działającą w formie prawnej stowarzyszenia. Statut określa szczegółowo cele działania TKOPD oraz sposoby ich realizacji. Głównym celem wskazanym w statucie stowarzyszenia jest ochrona praw i interesów dziecka. Działania TKOPD mają także na celu zapewnienie wsparcia dzieciom i rodzinom przeżywającym trudności, profilaktykę przemocy wobec dzieci oraz wspieranie odpowiedzialnego rodzicielstwa.

Działalność TKOPD prowadzona jest zawsze na podstawie statutu oraz przepisów ogólnokrajowych określających funkcjonowanie organizacji pozarządowych. Niezwykle ważnym odniesieniem dla prowadzonej przez nas działalności jest także Konwencja o Prawach Dziecka. Ochrona interesu dziecka jest priorytetem i celem wszystkich działań prowadzonych przez TKOPD w Poznaniu.

Przewodnicząca Zarządu
Krajowego Komitetu Ochrony
Praw Dziecka w Poznaniu

II.

Specyfika działalności poznańskiego oddziału Komitetu Ochrony Praw Dziecka polega na zapewnianiu wsparcia specjalistycznego rodzinom, w szczególności pozostającym w silnym konflikcie okolorozstaniowym. W toku podejmowanej z rodzinami pracy specjaliści pomagają rodzinom w radzeniu sobie z trudnościami związanymi z rozstaniem, uzyskaniem porozumienia rodziców co do opieki nad dziećmi po rozpadzie związku, zapewniają ochronę dzieci przed krzywdzeniem emocjonalnym i fizycznym ze strony rodziców.

Jednym z narzędzi wykorzystywanych w pracy z rodzinami jest program *Ochrony więzi emocjonalnych w rodzinie*. Służy rodzinom, w których wskazane jest, by spotkania rodzica z dzieckiem odbywały się na neutralnym gruncie, z możliwością wsparcia rodziny przez specjalistów. Szczegółowy opis programu oraz zasady organizacji spotkań w TKOPD – bardzo wybiórczo cytowane w przekazanej skardze – załączamy do niniejszego pisma.

Co ważne w naszej ocenie, organizowanie spotkań dziecka z rodzicem na co dzień nie sprawującym opieki w siedzibie TKOPD, pod nadzorem specjalisty stanowi tylko element pracy w programie. Jego głównym zadaniem jest wsparcie rodziców w zminimalizowaniu konfliktu i budowaniu porozumienia w oparciu o potrzeby i wiek dziecka. Podstawowe założenie programu określa, że spotkania w siedzibie TKOPD są tymczasowe, a celem pracy z rodzicami i dzieckiem jest wypracowanie takich rozwiązań, które pozwolą rodzicowi na co dzień nie sprawującemu opieki na udział w życiu i wychowaniu dziecka bez udziału jakichkolwiek instytucji (sądu, kuratora, pomoc społeczna, itp.). Czas pracy z rodziną zależy od chęci stron do współpracy, realizowania poczynionych wspólnie ustaleń, podążania za sugestiami zespołu prowadzącego i organizowania spotkań adekwatnie do potrzeb dziecka.

Praca z rodziną w programie ma także na celu ochronę dziecka przed negatywnymi konsekwencjami konfliktu rozstaniowego rodziców. W przypadkach, gdy zachowanie rodzica nie służy ochronie dziecka, nie ma szansy na kontynuowanie pracy z rodziną w TKOPD. W przypadku podjęcia takiej decyzji przez zespół TKOPD strony są o tym informowane wraz z merytorycznego uzasadnienia stanowiska specjalistów.

Praca w rodziną mająca na celu rekonstrukcję więzi jest długofalowa i opiera się na minimum chęci i zgody co do wspólnych spotkań obojga rodziców. Niemożliwym jest podjęcie się organizowania kontaktów dziecka z rodzicem bez wspólnych rozmów. Formuła organizacji kontaktów bez równoczesnej pracy z rodziną zapewniona jest poprzez udział kuratora sądowego w spotkaniach rodzica z dzieckiem. TKOPD nie pracuje w taki sposób.

III.

W związku z prowadzonym specjalistycznym wsparciem do TKOPD trafiają także rodziny, kierowane do ośrodka przez sąd. Jest to jednak sytuacja rzadsza niż osobiste zgłoszenia osób szukających wsparcia.

W przypadku skierowania rodziny przez sąd, specjaliści każdorazowo szczegółowo zapoznają się z orzeczeniem sądu oraz rodzaju zobowiązań nałożonych na strony przez sąd. Realizujemy postanowienia lub wyroki sądów w ramach możliwości organizacyjnych i kadrowych jakie posiada stowarzyszenie. Na marginesie chcemy zwrócić uwagę na fakt, że orzeczenia te nakładają konkretne obowiązki na strony postępowania, a nie na TKOPD. W sytuacji, gdy nie możemy zapewnić rodzinie wsparcia w formie wskazanej w orzeczeniu informujemy o tym fakcie sąd oraz rodziców, tak by nie prowadzić do sytuacji, w której realizacja orzeczenia sądu jest praktycznie niemożliwa.

IV.

W piśmie wielokrotnie powtarzany jest zarzut naruszania przez TKOPD przepisów oraz niewykonywania prawomocnych orzeczeń sądu. Jest on niesłuszny, krzywdzący i niezgodny z prawdą. Stowarzyszenie w żadnym wypadku nie zawiesza obowiązywania orzeczeń sądu, ani nie poleca rodzicom ich łamania. W przypadku gdy strona postępowania sądowego nie jest usatysfakcjonowana rozstrzygnięciem, otrzymuje informację o zgodnych z aktualnym stanem prawnym możliwościach doprowadzenia do zmiany postanowienia lub wyroku.

Niesłuszny jest także zarzut postępowania niezgodne z prawem – organizacja i jej pracownicy działają w ramach obowiązujących przepisów, podejmują działania zgodne z prawem oraz celami działania stowarzyszenia zawartymi w statucie.

V.

Zespołowi TKOPD w Poznaniu znana jest strona internetowa, na którą powołują się autorzy skargi. Rozumiejąc prawo każdego do wyrażenia swojej opinii oraz krytyki, chcemy wskazać, że w naszej opinii strona ta narusza wizerunek stowarzyszenia. Zawiera szereg nieprawdziwych informacji dotyczących prowadzonej działalności, sugeruje nieetyczne postępowanie lub nadużycia finansowe, które nigdy nie miały miejsca. Opis TKOPD zawarty na stronie całkowicie odbiega od rzeczywistości.

W kolejnej części stanowiska przedstawiamy komentarz stowarzyszenia do pytań sformułowanych w skardze:

Ad. 1

Pytanie dotyczy działania organów wymiaru sprawiedliwości, stowarzyszenie nie jest jego adresatem. Na marginesie możemy tylko wskazać, że skierowanie do pracy w TKOPD odbywa się najczęściej na podstawie art. 109 lub art. 113⁴ kro, w których zakres decyzji sądu wykracza poza ustalenie harmonogramu spotkań.

Autorzy pisma dodają w dalszej części punktu komentarz sugerujący, że w TKOPD nagminnie ustalone są terminy spotkań w godzinach pracy rodzica lub rodziców. Jest to zarzut zupełnie nietrafiony – wskazywanie terminów, w których rodzice nie mają możliwości pojawić się na spotkaniu jest całkowicie bezcelowe i uniemożliwia postępy w pracy z rodziną. Takie sytuacja nie mają miejsca, pracownicy ustalają terminy spotkań uwzględniając możliwości czasowe obojga rodziców, plan dnia dziecka oraz godziny pracy ośrodka. Pracownicy TKOPD nierzadko dostosowują się do terminarzy rodziców ustalając spotkania popołudniowe oraz w soboty.

Ad. 2

Jeżeli sąd w postanowieniu określi długość spotkań, które mają odbywać się w TKOPD, to stowarzyszenie stosuje się do tego zapisu. Jeżeli nie jest to możliwe to zarówno strony jak i sąd są o tym informowani, co pozwala uregulować kontakty w sposób możliwy do rzeczywistej realizacji.

Praca z rodziną w programie *Ochrony więzi...* w żadnym wypadku nie zmierza do naruszenia regulacji zawartej w orzeczeniu sądu, wręcz odwrotnie – jest prowadzona często w warunkach faktycznego nierealizowania (przez strony, a nie TKOPD) postanowienia lub wyroku. W tej sytuacji celem pracy jest doprowadzenie do sytuacji, w której orzeczenie będzie przez rodziców wykonywane.

Ad. 3

Jak wskazano wyżej, TKOPD w każdej sytuacji uwzględni treść orzeczeń sądowych. Nie można jednak wykluczyć sytuacji, w której organizacja spotkań zgodnie z postanowieniem sądu nie będzie możliwa, chociażby ze względów organizacyjnych. W takim przypadku konieczne jest poinformowanie stron jak i sądu kierującego rodzinę do pracy o obiektywnych przeszkodach, które uniemożliwiają pracę z rodziną w TKOPD. Pozwala to uczestnikom postępowania na podjęcie stosownych działań.

Ad. 4

TKOPD prowadzi wsparcie dla rodziców w określonych formach, zgodnie ze statutem stowarzyszenia oraz obowiązującym prawem. Praca z rodziną zależy od udzielenia zgody przez rodziców. Jeżeli którakolwiek ze stron nie wyrazi zgody na pracę lub ją cofnie to dalsze wsparcie nie jest możliwe. O zaistnieniu takiej sytuacji informowane są strony jak i sąd (jeśli jest zaangażowany w sprawę). W przypadku zakończenia pracy przez TKOPD, zespół prowadzący każdorazowo podaje uzasadnienie wraz z przytoczeniem argumentów merytorycznych przemawiającym za podjęciem takiej decyzji.

Ad. 5

Podjęcie pracy z rodziną w TKOPD w każdym przypadku może być uzależnione od przestrzegania regulaminów, zasad lub zawieranego przez niektóre rodziny kontraktu terapeutycznego. Ośrodek ma prawo do określenia zasad regulujących prowadzenie pracy, terapii, spotkań rodzica z dzieckiem. W dalszej części tego punktu skargi autorzy sugerują jakoby TKOPD nagminnie odmawiało rodzinom możliwości korzystania ze wsparcia w związku z niepodpisaniem regulaminu. Nie jest to prawdą, nie wiemy też na podstawie jakich informacji autorzy pisma doszli do takich wniosków. Rodziny zgłaszające się do naszego ośrodka są informowane o rodzajach i formach wsparcia, które stowarzyszenie oferuje oraz o zasadach organizacji pracy z rodziną. Jeżeli pojawiają się wątpliwości są one na bieżąco wyjaśniane.

Ad. 6

Podobnie jak w pkt 1, pytanie to odnosi się do wymiaru sprawiedliwości, a nie do pracy TKOPD. Sugestia, że spotkania w TKOPD odbywają się zasadzie „wolnoamerykanki” jest całkowicie niesłuszna, zwłaszcza w kontekście uwag zawartych w pkt 5 odnoszących się do obowiązujących w ośrodku regulaminów i zasad prowadzenia wsparcia.

Ad. 7

TKOPD nie zabrania rodzicowi cierpiącemu na chorobę strun głosowych porozumiewania się z dzieckiem szeptem.

Ad. 8

W sytuacji, gdy rozmowa o przyszłości jest dla dziecka źródłem stresu i może pogłębić negatywne skutki rozstania rodziców, specjaliści zalecają, by podczas spotkań skupić się na codzienności, nie obciążać dziecka trudnościami związanymi z planowaniem przyszłości, w której rodzice nie wychowują go wspólnie. Rozmowa o przyszłości pojawia się w sytuacji podjętych przez rodziców wspólnych ustaleń.

Ad. 9

Stowarzyszenie ma prawo odmówić dalszej pracy z rodziną, jeżeli narusza ono dobro dziecka. O podjęciu takiej decyzji informowane są strony oraz – jeżeli jest zaangażowany w sprawę – sąd. Zakończenie pracy jest uzasadnione merytorycznie przez zespół prowadzący pracę z rodziną.

Ad. 10

TKOPD nie jest adresatem tego pytania. Każdorazowo informujemy osoby, które mają podjąć pracę w programie *Ochrony więzi...*, że spotkania nie są nagrywane, a jedynie monitorowane i ewentualnie protokolowane.

Ad. 11

TKOPD nie jest adresatem tego pytania.

Ad. 12

Stowarzyszenie informuje strony, a także sąd – jeżeli jest zaangażowany w sprawę – że nie nagrywa spotkań. Jako stowarzyszenie mamy pełne prawo do ustalenia takich zasad udzielania wsparcia rodzinie.

Ad. 13

TKOPD w Poznaniu nie zatrudnia osoby na stanowisku ds. obsługi sekretariatu. Spotkania nadzorowane są wyłącznie przez zespół prowadzący sprawę rodziny. Jeżeli ze specjalistami współpracuje w danym momencie stażysta/ wolontariusz, to jest on włączony w prowadzenie sprawy – w celu zdobywania doświadczenia pod opieką pracownika TKOPD. Rodzina może nie wyrazić zgody na udział stażysty/ wolontariusza w spotkaniach, o czym jest informowana.

Ad. 14

Stowarzyszenie nie wydaje opinii w sprawach rodzinnych.

Na marginesie wskazujemy, że przywołany w skardze artykuł ustawy (jak i jej pozostałe przepisy) nie jest stosowany, gdyż na terenie kraju nigdy nie powołano samorządu zawodowego psychologów – mimo 13 lat obowiązywania ustawy o zawodzie psychologa.

Ad. 15

TKOPD wydaje klientom dokumentację ich dotyczącą, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Cytowany przez autorów przepis nie ma tym zakresie zastosowania, o czym wspomniano w punkcie wyżej.

Ad. 16

Zgłaszające się do TKOPD osoby są informowane o możliwych formach wsparcia, także poza naszym ośrodkiem.

Dostrzegamy niektóre mankamenty w działalności sądów opiekuńczych, w tym związane z przewlekłością postępowania – zmiana tego stanu rzeczy nie jest jednak w zakresie naszych możliwości.

Podsumowując TKOPD w Poznaniu nie zgadza się z zarzutami nieetycznego działania, naruszania przepisów i łamania orzeczeń sądu. W niniejszym stanowisku wskazaliśmy zasady, którymi kierują się pracownicy stowarzyszenia podczas prowadzonej działalności. Są to osoby posiadające stosowne wykształcenie oraz kwalifikacje umożliwiające pracę z dziećmi i rodzinami, w tym w szczególności z osobami pozostającymi w silnym konflikcie rodzicielskim. Wykorzystują metody i narzędzia wypracowane w naukach psychologicznych i pedagogicznych.

Prowadzimy działalność zgodnie z obowiązującym stowarzyszenie statutem oraz przepisami prawa. Ta poprawność realizacji działań jest pod wieloma względami na bieżąco monitorowana, zarówno przez podmioty zewnętrzne jak i wewnątrz stowarzyszenia.

Chcemy też podkreślić, że niezwykle poważnie traktujemy uwagi i wątpliwości dotyczące działania członków i pracowników stowarzyszenia. W przypadku przedstawienia rekomendacji, które usprawnią i zwiększą jakość naszej pracy, z całą pewnością podejmiemy wszelkie działania, żeby wdrożyć zalecane zmiany.

Przewodnicząca Zarządu
Terytorialnego Komitetu Ochrony
Praw Dziecka w Poznaniu
mgr Jolanta Graczyk Ogdem

